

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

IČ: 68081758; Sídlo: Čechyňská 363/19, 602 00 Brno

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za rok 2019

Hradiště Mikulčice-Valy, suburbium. Terénní výzkum v okrajové části sakrálního areálu 6. kostela.

Dozorčí radou pracoviště projednána dne: 25. 5. 2020

Radou pracoviště schválena dne: 17. 6. 2020

V Brně dne 18. 6. 2020

I. Informace o složení orgánů veřejné výzkumné instituce a o jejich činnosti či o jejich změnách

a) Výchozí složení orgánů pracoviště

Ředitel pracoviště: *PhDr. Lumír Poláček, CSc.*

Jmenován s účinností od: 1. června 2017

Rada pracoviště zvolena dne 8. prosince 2016 ve složení:

předseda: doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

místopředseda: Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

členové:

Mgr. Martin Novák, Ph.D. (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc. (Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.)

doc. PhDr. Luděk Galuška, CSc. (Moravské zemské muzeum Brno)

Dozorčí rada jmenována dne 1. května 2017 ve složení:

předseda: Ing. Petr Bobák, CSc. (Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR, v. v. i.)

místopředseda: PhDr. Jiří Doležel (Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.)

členové:

doc. Ing. Dalibor Janouš, CSc. (CzechGlobe - Ústav výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.)

PhDr. Dalibor Prix, CSc. (Ústav dějin umění AV ČR, v. v. i.)

doc. PhDr. Matej Ruttkay, CSc. (Archeologický ústav SAV, Nitra)

prof. PhDr. Martin Wihoda, Ph.D. (Historický ústav FF MU Brno)

b) Změny ve složení orgánů:

Roku 2019 nedošlo k žádným změnám ve složení orgánů pracoviště.

c) Informace o činnosti orgánů:

Ředitel:

Ředitel ústavu se v průběhu roku 2019 soustředil na konsolidaci stávající struktury a personálního složení pracoviště, zejména na zvýšení podílu doktorandů, reorganizaci infrastrukturních a technických složek a celkové zefektivnění práce ústavu. Zvýšená

pozornost byla věnována zapojení ústavu do spolupráce s vysokoškolskými pracovišti, především s Masarykovou univerzitou, se kterou byla podepsána 5. dubna 2019 dohoda o spolupráci při uskutečňování doktorských studijních programů. Vedení ústavu zajišťovalo také součinnost jednotlivých složek pracoviště při vědeckých, prezentačních i popularizačních aktivitách, např. při úspěšné realizaci 1. ročníku společného projektu s Moravským zemským muzeem v Brně a Ústavem archeologie a muzeologie FF MU v Brně „Zlatý mamut“, vyhodnocujícího nejzdařilejší popularizační projekty v archeologii. Dále šlo o supervizi projektové činnosti včetně příslušných publikačních výstupů, pokračovala restrukturalizace ediční činnosti ústavu.

Rada pracoviště:

Rada Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., jednala roku 2019 ve třech řádných zasedáních – 14. února, 4. června a 18. listopadu. V rámci roku 2019 proběhla celkem tři hlasování per rollam (volba tajemníka rady, změny ve volebním řádu, rozpočet a výroční zpráva).

Rada pracoviště se v rámci jednání a hlasování per rollam zabývala žádostí o přidělení finanční podpory postdoktorandů na pracovišti (M. Polanská) a jmenováním prof. PhDr. J. Svobody, DrSc. emeritním pracovníkem pracoviště. Rada ústavu v rámci řádných jednání zhodnotila a vyjádřila se k pěti předloženým návrhům projektů připravených pracovníky instituce do soutěže GA ČR. Projednáván byl také jeden projekt do soutěže TA ČR (S. Sázelová). Projednána a schválena byla účetní uzávěrka za rok 2019, včetně nákladů a výnosů, stejně jako plán rozpočtu pracoviště na rok 2019, včetně střednědobého výhledu rozpočtu na léta 2020–2021, a dále výroční zpráva o činnosti a hospodaření ústavu za rok 2018.

Dozorčí rada:

Dozorčí rada Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., (dále „Rada“) svoji činnost ve třináctém roce od svého ustanovení vykonávala v souladu s příslušnými právními a provozními normativy (zvl. § 19 zákona č. 341/2005 Sb. o veřejných výzkumných institucích v platném znění a článků č. 1–5 a 16–20 Přílohy Stanov Akademie věd České republiky).

V roce 2019 jednala Rada na dvou řádných zasedáních, a to dne 23. května 2019 (24. zasedání) a 2. prosince 2019 (25. zasedání). Jako zvaní hosté se obou jednání Rady zúčastnili v souvislosti s jednotlivými projednávanými tématy PhDr. Lumír Poláček, CSc., ředitel Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., (dále „ARÚB“, popř. „pracoviště“, „ústav“), a vedoucí THS ARÚB, paní Lenka Katolická. V roce 2019 proběhlo celkem 9 hlasování per rollam.

Projednávány byly jak standardní provozní záležitosti v kompetenci Rady, tak aktuality související s rozšířením materiální základny ústavu i některými jeho vědecko-edukativními projekty. Jednalo se zvláště o výstavbu návštěvnického centra „Mušov – brána do Římské říše“ (expoziční areál seznamující s ústavními výzkumy aktivit antických římských vojsk na jižní Moravě a ve středním Podunají). Dalším segmentem projednávaných problémů byl růst mezd pracovníků ARÚB, účast pracoviště v grantových projektech a další otázky výzkumné činnosti pracoviště.

Rada zejména dle § 19 zákona č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění:

- projednala a schválila konečnou podobu Zprávy o činnosti Rady za rok 2018, a to i jako podklad pro vyplacení odměn členům Rady (usnesení 24.4.);
- projednala se souhlasem návrh Výroční zprávy ARÚB za rok 2018 (usnesení 24.5);
- projednala se souhlasem konečný stav rozpočtu ARÚB za rok 2018 a stanoviska auditora k hospodaření ARÚB (usnesení 24.6)
- projednala se souhlasem návrh rozpočtu ARÚB na rok 2019 (usnesení 24.7), projednala aktuální vývoj hospodaření ARÚB v roce 2019 (usnesení 25.6);
- projednala se souhlasem střednědobý výhled rozpočtu ARÚB na roky 2020–2021 (usnesení 24.8) a návrh rozpočtu ARÚB na rok 2020 (usnesení 25.7);
- projednala se souhlasem návrh žádosti o stavební dotaci na vybavení interiéru pro návštěvnické centrum Mušov – brána do římské říše (usnesení 24.9)
- určila auditorem ARÚB na rok 2019 Ing. Zdeňka Olexu (usnesení 24.10)
- v intencích směrnice Akademické rady AV ČR č. 6/2007 (včetně Dodatku č. 1 a Dodatku č. 2 z let 2009 a 2012) projednala hodnocení manažerských schopností ředitele Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v. v. i., za rok 2018 jako podklad pro vyplacení roční odměny;
- prodiskutovala aktuální koncepční, ekonomické, organizační a personální záležitosti ústavu, mj. angažmá pracoviště v grantových projektech.

Rada projednala a vydala usnesení k udělení předchozího písemného souhlasu dle ustanovení § 19, odst. 1, písmeno b) zákona č. 341/2005 Sb. o veřejných výzkumných institucích, v platném znění, k záměrům ARÚB v následujících záležitostech:

- vydala souhlas s uzavřením smlouvy na vybavení interiéru návštěvnického centra Mušov – brána do Římské říše s vybranou firmou MSU, s.r.o., v celkové ceně 13 057 913,44 Kč (usnesení 25.8);
- vydala souhlas s uzavřením smlouvy na dodání Ekonomického informačního systému firmou Magion, za cenu 2 787 549 Kč s DPH (usnesení 25.9).

Další záležitosti Rada projednala v hlasováních per rollam a na jejich základě vždy vydala předchozí písemný souhlas:

- s uzavřením nájemní smlouvy na služební byt na výzkumné základně v Mikulčicích s Martinem Fořtem (hlasování č. 46);
- s uzavřením smlouvy o zemědělském pachtu na pozemek v areálu Archeoparku Pavlov se Zemědělským družstvem Bulhary (hlasování č. 47);
- s uzavřením smlouvy o smlouvě budoucí o zřízení věcného břemene s firmou E.ON Distribuce, a.s. (hlasování č. 48);
- s uzavřením smlouvy o dílo na dodavatele stavby Návštěvnického centra MUŠOV – Brána do Říše římské s vítězným uchazečem (hlasování č. 49);
- s financováním první ceny v hlavní kategorii soutěže „Zlatý mamut“ (hlasování č. 50);

- s uzavřením kupní smlouvy na odprodej pozemku v Mušově s firmou E.ON Distribuce, a. s. (hlasování č. 51);
- s uzavřením smlouvy o dodávce a implementaci ekonomického informačního systému a smlouvy o poskytování provozní podpory, údržby a rozvoje (hlasování č. 52);
- s vyhlášením výběrového řízení na vybavení interiéru návštěvnického centra Mušov – Brána do Říše římské (hlasování č. 53);
- s uzavřením smlouvy o smlouvě budoucí o zřízení věcného břemene s firmou E.ON Distribuce, a. s. (hlasování č. 54).

II. Informace o změnách zřizovací listiny:

V průběhu roku 2019 nedošlo k žádným změnám zřizovací listiny.

III. Hodnocení hlavní činnosti:

V roce 2019 se výzkum v rámci dlouhodobé vědecké koncepce ústavu soustředil na tři vybraná stěžejní témata, nedílnou důležitou součástí byly i shodně směřované terénní aktivity. Středisko pro paleolit a paleoantropologii koncentrovalo svoji pozornost především na terénní odkryvy a řešení speciálních otázek týkajících se světově důležité paleolitické stanice Pavlov I., se zaměřením na poznání kultury prvotních anatomicky moderních lidských populací včetně jejich případné interakce s tehdejší faunou. Pozornost byla věnována i pozdně-neandertálskému osídlení v Moravském krasu. Náplní činnosti Střediska pro výzkum doby římské a stěhování národů byla primárně analýza, syntéza a interpretace archeologických struktur doby římské s hlavním důrazem kladeným na problematiku římského vojenského zásahu do germánských sídelních struktur v oblasti naddunajského barbarika a vzájemných kulturních interakcí. Pokračovalo rovněž studium langobardského zásahu na Moravě. Střediskem pro slovanskou a středověkou archeologii byla nadále sledována především problematika mocenských a kulturních center a otázka kontinuity/diskontinuity středoevropských politických útvarů v období 9.-11. století. Zvýšená pozornost byla také věnována studiu hmotné kultury raného a vrcholného středověku. V rámci těchto tematických okruhů byla rozvíjena jak mezioborová spolupráce, tak spolupráce se specializovanými pracovišti v zahraničí. Bylo publikováno či do tisku připraveno více stěžejních výstupů (monografie, studie).

Z nejdůležitějších publikačních výstupů vědecké činnosti – monografie vydané na pracovišti v roce 2019 (řazeno chronologicky dle zkoumaných období):

1. Karwowski, M. – Komoróczy, B. – Trebsche, P. Auf den Spuren der Barbaren – Archäologisch, historisch, numismatisch (Archäologie der Barbaren 2015). Brno: Archäologisches Institut der Akademie der Wissenschaften der Tschechischen Republik, Brno, 2019. 243 s. Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno, 60. ISBN 978-80-7524-025-5.

Publikace je další z řady sborníků vycházejících z podkladů vzešlých ze střeoevropských protohistorických konferencí Archeologie barbarů. Zde publikované studie z větší části představují přepracovanou textovou podobu přednášek, které zazněly na konferenci Archeologie barbarů 2015 v prostorách MAMUZ Museum Mistelbach v Dolním Rakousku. Hlavním tématem konference bylo Keltové a Germáni ve středním Podunají v archeologických a numizmatických pramenech (2. st. př. n. l. – 2. st. n. l.), ale prostor byl dán i dalším fenoménům protohistorického vývoje. Intenzivně se diskutovaly mj. tematické okruhy absolutní a relativní chronologie přechodných horizontů, otázky monetarizace a výpovědi numizmatických souborů, vojenské, hospodářské a diplomatické interakce podél severojižní osy regionu a další dílčí témata. K většině těchto otázek čtenáři najdou příslušné studie v předkládaném sborníku, který obsahuje celkem 18 studií autorů z České republiky, Slovenska, Polska, Maďarska a Německa.

2. Šedo, O. – Knápek, R. Mušov-Neurissen 1993–1994. Nálezové kontexty z doby římské. Brno: Archeologický ústav Akademie věd ČR, Brno, v. v. i., 2019. 272 s. Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno, 63. ISBN 978-80-7524-028-6.

Na návrší Burgstall v katastru Mušova na jižní Moravě byly v průběhu dlouholetých výzkumů odkryty nevýznamnější doklady o přítomnosti římských vojsk v prostoru jižní Moravy. Na svazích spadajících z této výšiny a na říčních terasách probíhal v letech 1993 – 1994 záchranný výzkum v prostoru označovaném místním názvem Neurissen. Publikace věnuje pozornost především objektu římské stavby s apsidou s dřevohliněnou konstrukcí, která byla součástí tábora označovaného jako Mušov-Neurissen I.

3. Komoróczy, B. – Vlach, M. Příběhy civilizace a barbarství – pod nadvládou Říma. 2. upravené vydání. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., 2019. 295 s. ISBN 978-80-7524-029-3.

Druhé, upravené vydání populárně naučné knihy, věnované římskému impériu, po dlouhá staletí hegemónovi starověkého světa. V bohatě obrazově ilustrované publikaci jsou syntetizující formou načrtnuty hlavní rysy Římské říše, faktograficky shrnuty její stěžejní vývojové tendence a základní terminologie. Pojednávání okruhy byly vybírány subjektivně, se záměrem poskytnout čtenářům orientační přehled o tématech, která se i v současné diskusi o roli a podobě státu objevují (např. systém vlády a státní správy, obrana a vojenství, společenské integrace a polarizace). V samostatné kapitole je představen dílčí úsek římských dějin, v němž se pod nadvládou Říma krátkodobě ocitla i část území dnešní České republiky.

4. Klanica, Z. – Kavánová, B. – Kouřil, P. – Ungerman, Š. Mikulčice – die Nekropole an der dreischiffigen Basilika. Brno: Archeologický ústav AV ČR, 2019. 413 s. Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno, 58. Studien zum Burgwall von Mikulčice, Band XII. ISBN 978-80-7524-019-4.

Knih je pramennou publikací, jež shromažďuje a kriticky reviduje dostupná data k pohřebišti kolem trojlodní baziliky (3. kostel) na raně středověkém hradišti Mikulčice-Valy. Toto pohřebiště čítá 562 hrobů a je tak největším dosud odkrytým pohřebištem na lokalitě. Jeho význam tkví především v tom, že zde byla pohřbena početná skupina

příslušníků vládnoucí vrstvy velkomoravské společnosti, o čemž svědčí nákladná úprava mnoha hrobů i jejich bohatá výbava. V úvodní kapitole knihy jsou nastíněny okolnosti archeologického výzkumu kolem 3. kostela, způsob jeho dokumentace a proces vzniku předkládané publikace. Vlastní katalog obsahuje popisy a kresby hrobů i předmětů nalezených v hrobech; na závěr je připojena vybraná fotografická terénní dokumentace.

5. Poláček, L. – Bartošková, A. – Mazuch, M. – Hladík, M. – Látková, M. – Hajnalová, M. *Das Suburbium des Burgwalls von Mikulčice*. Brno: Archäologisches Institut der Akademie der Wissenschaften der Tschechischen Republik, Brno, 2019. 485 s. Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno, 40. Studien zum Burgwall von Mikulčice, Band IX. ISBN 978-80-86023-00-7.

Devátý svazek řady Studien zum Burgwall von Mikulčice (SBM) prezentuje poprvé v rámci této ediční řady pramenné zpracování archeologické nálezové situace jedné významné, přirozeně vymezené komponenty mikulčické raně středověké aglomerace – suburbia (podhradí). Pět z osmi doložených sídlištních areálů suburbia je podrobně archeologicky vyhodnoceno a následně jsou všechny části podhradí vzájemně srovnány. Kniha přináší na základě kritické post-exkavační analýzy „starých“ (1954–1992) i několika nedávných terénních výzkumů aktuální, relativně reprezentativní archeologický obraz osídlení podhradí Mikulčic, doplněný o výpověď archeobotanických analýz. Přispívá tak k poznání tzv. vedlejších areálů raně středověkých hradišť, tradičně spojovaných s řemeslným, částečně i zemědělským, obecně služebným zajištěním mocenských center.

6. Poláček, L. – Kouřil, P. (Hrsg.). *Bewaffnung und Reiterausrüstung des 8. bis 10. Jahrhunderts in Mitteleuropa. Waffenform und Waffenbeigaben bei den mährischen Slawen und in den Nachbarländern*. Brno: Archäologisches Institut der Akademie der Wissenschaften der Tschechischen Republik, Brno, 2019. 477 s. Internationale Tagungen in Mikulčice, Band IX. Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno, 50. ISBN 978-80-86023-59-5.

Devátý svazek řady Internationale Tagungen in Mikulčice (ITM) přináší dlouho očekávaný sborník příspěvků z konference, která se zabývala projevy vojenství v hmotné kultuře raného středověku ve střeoevropském prostoru. Publikace přináší celkem 25 příspěvků domácích i zahraničních autorů, řešících v celoevropském kontextu problematiku vývoje, datování, konstrukčních technologií i symbolického významu specifických předmětů spojených s raně středověkým vojenstvím.

7. Hošek, J. – Košta, J. – Žákovský, P. *Ninth to mid-sixteenth century swords from the Czech Republic in their European context. Part I. The finds*. Prague: Archeologický ústav AV ČR, Národní muzeum, Brno: Archeologický ústav AV ČR, Masarykova univerzita, 2019, 424 s. ISBN 978-80-7524-024-8.

Předkládaná kniha je první částí dvousvazkové monografie zaměřené na dokumentaci, analýzu a interpretaci mečů datovaných od přelomu 8. a 9. stol. až do poloviny 16. století z území dnešní České republiky, a na jejich zhodnocení v kontextu soudobých evropských mečů. Prvý svazek poskytuje jak systematický soupis těchto středověkých a raně renesančních mečů, tak i informace s nimi spojené. Nejdůležitější

částí je ucelený katalog 430 mečů nebo jejich fragmentů, které jsou historicky spjaté s územím České republiky (meče zde byly nalezeny, pocházejí z českých a moravských sbírek sestávajících z nálezů nejpravděpodobněji místního původu, nebo jsou dnes deponovány v zahraničí, přestože jsou prokazatelně původu českého nebo moravského).

8. Látková, M. Rostliny a výživa velkomoravských Mikulčic. Brno: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., 2019. 131 s. Mikulčice – průvodce, svazek IV. ISBN 978-80-7524-022-4.

Publikace vychází z podpory projektu Strategie AV 21 "Rostliny a výživa velkomoravských Mikulčic", který je zaměřen na prezentaci výsledků rozsáhlého archeobotanického výzkumu hradiště Mikulčice-Valy pro širokou veřejnost. Bohatě ilustrovaná, široké veřejnosti přístupná publikace má za úkol prezentovat jak tradiční kulturní plodiny, tak luxusní druhy ovoce a zeleniny charakterizující dvorskou kulturu mocenského centra v období Velké Moravy.

Z dalších nejdůležitějších publikačních výstupů vědecké činnosti - odborné studie (řazeno chronologicky dle zkoumaných období):

1. Svoboda, J. – Krejčí, O. – Krejčí, V. – Dohnalová, A. – Sázelová, S. – Wilczyński, J. – Wojtal, P. Pleistocene landslides and mammoth bone deposits: The case of Dolní Věstonice II, Czech Republic. Geoarchaeology: an international journal. Roč. 34, č. 6 (2019), s. 745–758. ISSN 0883-6353

Článek se zabývá formováním extenzivních akumulací mamutích kostí, které jsou charakteristické pro mladopaleolitická sídliště. Některé z nich jsou uloženy na podmáčených/vlhkých místech, pravděpodobně z hygienických nebo skladovacích důvodů, tak jako například na lokalitě Dolní Věstonice II, kde pleistocénní sesuv vytvořil dočasnou vodní nádrž. Osteologický materiál a jeho skladba naznačují, že bylo toto místo využíváno pro skladování či odhazování odpadu.

2. Trinkaus, E. – Sázelová, S. – Svoboda, J. Pieces of people in the Pavlovian: Burials, body parts and bones in the earlier Upper Palaeolithic. Human Remains and Violence. Roč. 5, č. 1 (2019), s. 70–87. ISSN 2054-2240

Článek diskutuje odlišnosti v mladopaleolitickém pohřebním ritu, v závislosti na sociální dynamice lovců-sběračů. Na lokalitách Dolní Věstonice I, II a Pavlov I bylo nalezeno několik rituálních pohřbů a vedle toho také velké množství izolovaných lidských kostí a zubů, a to v různých archeologických kontextech. Je proto velmi obtížné stanovit nějaký obecný vzorec chování a manipulace s lidskými ostatky, pokud mají být plně respektovány všechny nálezové okolnosti.

3. Komoróczy, B. – Vlach, M. – Hüssen, C.-M. – Rajtár, J. 14C Dating of the Roman military interventions in the middle Danube barbarian world. *Radiocarbon*. 2019, 61(2), s. 515–530. ISSN 0033-8222 doi: 10.1017/RDC.2018.117

Studie představuje dosud v římské archeologii středního Podunají ojedinělý výstup v impaktovaném, výhradně na radiokarbonové datování zaměřeném časopise. Na

rozdíl od běžných sdělení nepřekládá pouze dataset, nýbrž metodicky a interpretačně vyhodnocuje sérii 26 14C dat získaných vlastními výzkumy římských krátkodobých táborů. Jejich statistická evaluace a korelace s dalšími pramennými kategoriemi tak umožňuje stanovení pevnějšího chronologického rámce pro tyto objekty.

4. Vai, S. – Brunelli, A. – Modi, A. – Tassi, F. – Vergata, C. – Pilli, E. – Lari, M. – Susca, R. R. – Giostra, C. – Baricco, L. P. – Bedini, E. – Koncz, I. – Vida, T. – Mende, B. G. – Winger, D. – Loskotová, Z. – Veeramah, K. – Geary, P. – Barbujani, G. – Caramelli, D. – Ghirotto, S. A genetic perspective on Longobard-Era migrations. *European Journal of Human Genetics*. 2019, 27(4), s. 647–656. ISSN 1018-4813 doi: 10.1038/s41431-018-0319-8.

Bioarcheologická studie zveřejňuje 87 nových kompletních mitochondriálních sekvencí z devíti středoevropských langobardských pohřebišť v prestižním časopise se zaměřením na genetiku. Populační genetické analýzy a ABC modelování osvětlují míru genetické kontinuity Langobardů i jejich interakce s lokálními komunitami. Studie prokazuje též významnou roli langobardské komunity na území dnešní Moravy v procesu poznání dynamiky stěhování národů.

5. Komoróczy, B. – Vlach, M. Römische Lager im mittleren Donauraum als geographisch, militärstrategisch und kulturell definierte Orte der Mobilität. *Siedlungsforschung. Archäologie – Geschichte – Geographie* 36, s. 2019, 21–58. ISSN 0175-0046.

Rozsáhlá studie analyzuje doposud známé a v rámci vlastní výzkumné činnosti zkoumané římské krátkodobé tábory prostorově analytickými nástroji geografických informačních systémů. Pomocí GIS jsou formulovány hypotézy o možných komunikačních koridorech, které římská armáda při svých přesunech na nepřátelském území využívala, modelovány možné etapy přesunu vojska a predikovány tak i potenciální oblasti výskytu dosud neobjevených táborů.

6. Kouřil, P. The Magyars and their contribution to the collapse and fall of Great Moravia: allies, neighbours, enemies, in: J. Macháček – M. Wihoda (edd.), *The Fall of Great Moravia. Who Was Buried in Grave H153 at Pohansko near Břeclav?* Leiden – Boston 2019, Brill, s. 62–93.

Studie s využitím všech známých archeologických i historických pramenů přináší inovovaný pohled na příčiny kolapsu a pádu středoevropského raně středověkého útvaru tzv. Velké Moravy. Dokládá hlubší příčiny jejího zhroucení, mj. také antagonismus elit Moravy a Nitranska a z toho plynoucí konsekvence, kdy Staří Maďaři jí zasadili jen poslední, byť rozhodující úder.

7. Krupičková, Š. – Ottenwelter, E. – Březinová, H. Exact evidences of the use of spherical buttons (gombíky): two case studies from Moravian finds. *Přehled výzkumů* 60–2, 2019, s. 57–77. ISSN 1211-7250.

V reakci na probíhající debatu o způsobu používání velkomoravského sférického šperku – gombíku, prezentuje studie přehled těch exemplářů, u nichž lze jejich způsob

použití odvodit na základě archeologického kontextu. Především díky dochovaným textilním vláknům na některých z nich a na základě podrobného průzkumu těchto předmětů pomocí přírodovědných metod bylo možné navrhnout interpretace funkčního využití těchto umělecko-řemeslných předmětů.

8. Kouřil, P. – Gryc, J. Czech Silesia in the Early Middle Age. Přehled výzkumů 60-2, 2019, s. 93–143. ISSN 1211-7250.

Studie poprvé na české straně sumarizuje poznatky o slovanském osídlení regionu od příchodu Slovanů až po 10. / 11. věk. Opírá se o nejnovější archeologické výsledky především cílených výzkumů (opevněná sídla, pohřebiště, venkovské osídlení). Vcelku jednoznačně prokazuje velkomoravský zásah do tohoto prostoru v průběhu 2. poloviny 9. věku (2 fáze). Za zcela nový fakt lze považovat poznatek o angažmá východních elit (Varjagů) při výstavbě země v následujícím období.

Ústavem vydaná periodika:

1. Škrdla, P. (ed.): Přehled výzkumů, sv. 60-1, 2 (2019), 257 + 326 s. ISSN 1211-7250 (print), eISSN 2571-0605 (vychází 2x ročně).

2. Macháček, J. – Kouřil, P. (edd.): Archaeologia historica, sv. 44/2019/1, 2, 502 + 633 s. ISSN 0231-5823 (print), ISSN 2336-4386 (online) – společně s Masarykovou univerzitou (vychází 2x ročně).

Další specifické informace o pracovišti:

V základním výzkumu byla nadále zachována dlouhodobá koncepce studia vybraných důležitých témat starších evropských či světových dějin. V personálním obsazení i organizační struktuře nedošlo v roce 2019 k zásadním změnám, důraz byl kladen na konsolidaci organizační struktury ústavu výrazně modifikované v předešlých letech. Na základě vypsání výběrových řízení na pozice doktorandů a postdoktorandů byli přijati dva noví výzkumní pracovníci. Dle stanov AV ČR a dalších právních norem bylo roku 2019 atestováno devět vědeckých pracovníků ústavu. V roce 2019 byla úspěšně stabilizována činnost konzervátorsko-restaurátorská, která byla výrazně podpořena nákupem nového nezbytného vybavení a výraznou modifikací vybavení starého. Zejména upgrade rentgenového přístroje zařadil konzervátorskou laboratoř k nejlépe vybaveným v ČR. V roce 2019 se započalo rovněž s výstavbou Návštěvního a informačního centra Mušov – Brána do Římské říše. Servisní provozy (archiv, knihovna) kontinuálně pokračovaly v digitalizaci svých fondů a aplikaci moderních informačních systémů (Archeologická mapa ČR aj.). Důležitou částí činnosti ústavu byly i v roce 2019 záchranné výzkumy na výstavbou ohrožených archeologických lokalitách.

Uplatnění výsledků v praxi:

Koncem roku 2018 ústav v kooperaci s Muzeem Komenského v Přerově připravil výstavu "Příběhy z pravěku (s trochou fantazie a vědeckých poznatků)". Výstava formou „encyklopedie nejčastějších omylů“ vizuálně přiblížila nejoblíbenější popularizovaná témata archeologie – střet homo sapiens s neandrtálci, kult medvěda, jeskynní malby, záhadné pohřby, kontakt s prvními velkými středomořskými civilizacemi atd. Součástí výstavy byla prezentace výsledků archeologicko-antropologického rozboru skeletu ženy z hradiska v Hlinsku, dioramata související s příběhy v beletrii, s vazbou na konkrétní archeologické nálezy s odborným komentářem.

Výstava proběhla v termínu: 1. 11. 2018 – 31. 3. 2019 (Muzeum Komenského Přerov).

Spolu s Archeoparkem v Pavlově byla uskutečněna krátkodobá výstava s názvem "Kel z Pavlova - nejstarší moravská mapa?", která veřejnosti prezentovala tento unikátní doklad mladopaleolitického umění v rámci Mezinárodního dne archeologie.

Výstava proběhla v termínu: 19. 10. – 28. 10. 2019 (Archeopark Pavlov).

Každoročně pořádaný kulturní festival Jevíčkovění proběhl ve dnech 30. 5. – 1. 6. 2019 v duchu Římsko-barbarských válek. Historicky laděný program byl inspirován nedávným nálezem nejsevernějších stop římské armády na našem území v této lokalitě. V rámci festivalu promluvili přední odborníci na danou problematiku, byly zde ke zhlédnutí ukázky výzbroje a výstroje Římských vojáků, kroje a charakteristické předměty denního života Germánů doby římské, bojové ukázky či antická komedie. V rámci festivalu se též konal slévačský workshop, při kterém bylo rekonstruováno a experimentálně ověřováno odlévání předmětů z barevných kovů podle originálních vzorů pocházejících z výzkumů Archeologického ústavu. Účast cca 600 osob

Pokračovala tradice pořadů na pomezí umění a vědy, především hudby a archeologie „Hudební archeologie“ v Mikulčicích. Svými šesti pořady realizovanými v roce 2019 přiblížil tento kulturně-edukativní formát činnost pracoviště široké veřejnosti.

Ve vazbě na základní výzkum pracoviště v roce 2019 uskutečnilo rovněž záchranné archeologické výzkumy, provedené dle ustanovení § 22, odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Záchranné akce dále obohatily pramennou bázi studovaných témat, dovolily verifikovat nové metodické postupy terénní archeologické exkavace a dokumentace, a přispěly rovněž k vlastní záchraně a ochraně archeologického kulturního dědictví.

Realizováno nebo uzavřeno bylo roku 2019 celkem 60 dohod o provedení záchranného archeologického výzkumu podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. V této souvislosti stojí za zmínku především rozsáhlejší výzkum na stavbě suchého polderu v Loděnicích u Opavy. Další sezona záchranného výzkumu přinesla v archeologicky dosud nedostatečně poznané oblasti Moravskoslezského kraje řadu nových poznatků. V roce 2019 se podařilo prokázat existenci menšího sídliště a pohřebiště z konce eneolitu a počátku doby bronzové, rozsáhlé sídliště ze závěru doby bronzové a počátku doby železné a osídlení tohoto prostoru v období vrcholného středověku.

Pro orgány státní a místní správy a samosprávy, jiné instituce, podnikatelské subjekty i soukromníky vypracoval Referát archeologické památkové péče v roce 2019 v písemné formě celkem 2 701 odborných expertíz a vyjádření. Z nejvýznamnějších lze uvést expertizu zajišťující zájmy archeologické památkové péče při rekonstrukci objektu bývalé věznice v Uherském Hradišti pro jeho další využití (mj. Muzeum totality), v důležité poloze v blízkosti velkomoravské sídelní aglomerace Staré Město/Uherské Hradiště (stavební akce „Věznice Uherské Hradiště“, stavební parcely p. č. st. 328/2, st. 328/4, k. ú. Uherské Hradiště) či expertizu řešící praktickou realizaci záchranného archeologického výzkumu na stavbě v památkově důležité části historického předměstí města Brna, se závažnými nálezy z období pravěku, středověku i novověku (stavební akce „Přestavba a přístavba AC Titanium“ na ulici Nové sady v Brně, k. ú. Staré Brno).

Přijato bylo dále zhruba 3000 ohlášení stavební činnosti na území s archeologickými nálezy ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., v platném znění, které ústav dále distribuoval jednotlivým oprávněným archeologickým organizacím k realizaci záchranných archeologických výzkumů.

Spolupráce s vysokými školami, další vzdělávací aktivity:

Pracovníci ústavu participovali především na výuce studentů a jejich další vědecké výchově na univerzitách a vysokých školách České republiky v rámci programů historických věd, geologie a biologie. Na Masarykově univerzitě, Karlově univerzitě, Slezské univerzitě, Univerzitě Palackého, Univerzitě Hradec Králové a Jihočeské univerzitě v jednotlivých bakalářských, magisterských a doktorských programech odpřednášelo 7 výzkumných pracovníků ústavu v letních semestrech 2018/2019 a zimních semestrech 2019/2020 celkem 1026 hodin (480, resp. 546 hodin), a to v 46 semestrálních cyklech přednášek, seminářů či cvičení. Čtyři zaměstnanci ústavu se podíleli na práci universitních pracovišť vedlejšími úvazky, přičemž 4 pracovníci ústavu byli školiteli 14 doktorandů.

Dále pracoviště zorganizovalo letní workshop pro bakalářské a magisterské studenty z Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity a Filozofické fakulty Univerzity Palackého se zaměřením na terénní výzkum mamutí skládky v Archeoparku Pavlov a zpracování archeologických nálezů. Tyto aktivity byly realizovány na detašovaném pracovišti v Dolních Věstonicích na přelomu července a srpna 2019 (kurz trval 17 pracovních dní; 30 účastníků, 4 vyučující).

Na přelomu července a srpna 2019 se na detašovaném pracovišti v Mikulčicích uskutečnila letní škola archeologie v rámci podpory výzkumně-vzdělávací aktivity pro začínající výzkumné pracovníky ze zahraničí (VVAM) 2019 (aktivita trvala celkem 14 pracovních dní; 10 účastníků, 3 vyučující).

V rámci projektu Strategie AV21 programu Evropa a stát: mezi barbarstvím a civilizací proběhlo pracovní setkání s názvem "Ekonomika Velké Moravy, staré otázky a nové přístupy", zaměřené na otázky sociálních a ekonomických vztahů na Velké Moravě, a to na základě stávajících modelů hospodářského zázemí velkomoravských center v Mikulčicích a na Pohansku (tři klíčová témata: terminologie, metodologie a konkrétní modely). Akce proběhla na konci listopadu 2019 na detašovaném pracovišti v Mikulčicích (setkání trvalo 2 pracovní dny; 15 účastníků).

Pracoviště se podílelo rovněž na vzdělávání středoškolské mládeže formou vedení exkurze (celkem 2 hodiny) pro studenty Obchodní akademie, Střední odborné školy knihovnické a Vyšší odborné školy Brno, p. o. Pracovníci ústavu dále vedli práce v rámci SOČ (2 pracovníci) a odborné stáže středoškolských studentů v rámci "Otevřené vědy" (2 pracovníci).

Proponováno bylo rovněž vzdělávání veřejnosti. Celkem bylo v roce 2019 přednášeno 22 popularizačních přednášek, které navštívilo celkem bezmála 1000 posluchačů.

Popularizační a propagační činnost:

- Výstava "Příběhy z pravěku (s trochou fantazie a vědeckých poznatků)" (Přerov; 1. 11. 2018 – 31. 3. 2019) – podrobnější informace viz výše.
- Výstava "Kel z Pavlova - nejstarší moravská mapa?", (Archeopark Pavlov; 19. 10. – 28. 10. 2019) – podrobnější informace viz výše.
- Veletrh vědy (Praha; 6. – 8. 6. 2019). 5. ročník Veletrhu vědy, pořadatelem Akademie věd ČR, prezentováno více než 100 vystavovatelů (univerzity, inovační firmy, 54 pracovišť Akademie věd ČR). Prezentovány byly interaktivní expozice, pokusy, přednášky, workshopy, vybrané exponáty nebo science show. Stánek Archeologického ústavu v Brně se zaměřil na prezentaci interdisciplinárního výzkumu kovových artefaktů, s hlavním důrazem kladeným na výzkum středověkých militárií. Během tří dnů veletrh navštívilo více než 30 000 návštěvníků, a to zejména školních výprav a rodin s dětmi.
- Týden vědy a techniky Akademie věd ČR (Brno, 11. – 17. 11. 2019). Týden vědy a techniky Akademie věd ČR je největší vědecký festival v České republice, který zahrnuje přednášky, výstavy, dny otevřených dveří, dokumentární filmy, workshopy, vědecké kavárny a mnohé další aktivity napříč celou republikou i všemi vědními obory. V rámci ARÚB byla při této příležitosti uspořádána série popularizačních aktivit, mezi nimiž dominovaly především komentované prohlídky pracoviště Archeologického ústavu v Brně, včetně knihovny, archivu a laboratoří, při kterých byla nejširší veřejnost obeznámena s výzkumnou činností a provozem instituce. V rámci této akce byla uspořádána rovněž celá řada přednášek.
- Festival vědy a techniky s Jihomoravským krajem (Brno, 6. – 7. 9. 2019). Největší vědecko-popularizační akce v Brně. Vědecké, vzdělávací a další instituce se zábavnou formou představily zejména dětským návštěvníkům. Prezentace Archeologického ústavu se realizovala formou výstavního stánku s tematikou středověkých výrobních technologií v oblasti zpracování kovů, s hlavním zaměřením na soudobá militaria.
- Mezinárodní den archeologie na Archeologickém ústavu AV ČR, Brno, v. v. i. (Brno, Mikulčice, Mušov; 18. – 19. 10. 2019). Řada popularizačních akcí, zejména komentované terénní prohlídky středověkých památek města Brna a exkurze do Mikulčic, zaměřené na mikulčickou říční krajinu 9. století (zaniklá říční ramena, mosty, břehové bariéry a další vodní stavby). Dále realizována komentovaná exkurze na archeologickou lokalitu z doby římské na hradišti u Mušova, dlouhodobě zkoumanou Archeologickým ústavem v Brně.

- *Městský festival Jevíckovění 2019 (Jevíčko; 30. 5. – 1. 6. 2019) – bližší informace výše*
- *Dny otevřených dveří na Archeologický ústav AV ČR v Brně (Brno; 15. – 16. 11. 2019). Komentované prohlídky jednotlivých pracovišť s ukázkou starých kovářských technik.*
- *Hudební archeologie 12 (Mikulčice; 26. 4. 2019). Propojení hudby s archeologií: představen nový svazek z řady mikulčických průvodců Rostliny a výživa velkomoravských Mikulčic z pera Michaely Látkové, v rámci hudebního programu vystoupil soubor Le nuove musiche. Akce doplněna ochutnávkou pokrmů z velkomoravského jídelníčku.*
- *Hudební archeologie 13 (Mikulčice; 24. 5. 2019). Akce spojena s Nocí kostelů. V rámci večera proběhly v interpretaci souborů OctOpus Vocalis, Tourdion a Plaisirs de Musique čtyři koncerty historické hudby z duchovního prostředí, které doplnily komentované stylové procházky po akropoli kolem pozůstatků velkomoravských kostelů, s výkladem o jejich historii a významu.*
- *Hudební archeologie 14 (Mikulčice; 31. 7. 2019). V rámci hudební archeologie byla uvítána legendární česká folková kapela Spirituál kvintet v jejich poslední (60.) sezóně.*
- *Hudební archeologie 15 (Mikulčice; 1. 9. 2019). Představena nová publikace z produkce Archeologického ústavu AV ČR, Brno, katalog pohřebiště mikulčické baziliky – jedné z nejbohatších a nejvýznamnějších nekropolí Velké Moravy. Soubor La Compañia de Santiago představil duchovní i světskou hudbu ze Španělska a Latinské Ameriky.*
- *Hudební archeologie 16 (Mikulčice; 13. - 14. 10. 2019). Dny otevřených dveří věnované výročí sta let od založení Státního archeologického ústavu nabídly fotografie ze starých výzkumů, prohlídku laboratoří a depozitářů, prezentaci nových výzkumů a speciální program pro děti. V rámci Hudební archeologie vystoupil soubor Unicorn Ensemble se svojí interpretací středověké hudby.*
- *Hudební archeologie 17 (Mikulčice; 3. 11. 2019). Hudební aranžmá z cyklu pořadů propojujících hudbu s archeologií navodilo asociaci života měšťanů devatenáctého století s jejich domácími hudebními salóny, jež byly přirozeným prostředím pro komorní hudbu. Soubor Arte dei Suonatori skladbami evokoval jedno z těchto hudebních soireé ve Varšavě.*

Mezinárodní vědecká spolupráce pracoviště:

- *Účast na mezinárodním projektu “Tracing Langobard migration through a DNA analyses” (hlavní organizátor – prof. P. Geary, Institute for Advanced Study, Princeton; laboratoř – prof. David Caramelli, Department of Evolutionary Biology University of Florence; prof. Walter Pohl (Rakouská Akademie věd). Projekt se zabývá analýzou starobylé DNA z kosterních pozůstatků z langobardských pohřebišť v Evropě.*
- *bilaterální projekt s Polskou Akademií Umiejetności v Krakově (projekt: Lithic chipped industries of the Bell Beaker culture in eastern part of central Europe), ve spolupráci*

- s Univerzitou v Rzeszowie (projekt: Schylek epoki kamienia na wzgórzu Stránská skála w Brnie - produkcja krzemieniarska czy "optymalizacja"?). Štípané kamenné industrie: Štípané kamenné industrie mladého eneolitu Moravy a českého Slezska.
- Spolupráce s prof. R. D´Anastasio z Muzea Univerzity v Chieti (Itálie) na zpracování paleoantropologického materiálu z lokality Fucino (M. Nývltová Fišáková). Antropologický materiál z epigravettské lokality byl podroben izotopové analýze a dále byl analyzován poměr izotopů uhlíku a dusíku na zjištění potravy a paleoprostředí. Publikace v přípravě.
 - spolupráce na řešení grantového projektu (P. Šída): Studies on diversity of the Late Gravettian inventories (National Science Center, Poland - grant decision No. DEC-2015/18/E/HS3/00178J. Wilczyński a G. Lengyel)

Aktuální meziústavní dvoustranné dohody:

- Deutsches Archäologisches Institut. Römisch-Germanische Kommission, Berlin: Hlavním účelem memoranda o porozumění je usnadnění výměny a společných iniciativ v oblasti výzkumu, vývoje, vzdělávání a výměny pracovníků mezi oběma institucemi.
- Archeologický ústav Národní akademie věd Ukrajiny v Kyjevě: Srovnávací studium kamenných industrií z počátku a z pozdních fází mladého paleolitu v prostoru střední a východní Evropy, možné kulturní a technologické kontakty.
- Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa: Dohoda o vědecko-výzkumné spolupráci v rámci studia problematiky raného a vrcholného středověku.
- Eötvös Lorand University, Budapest, Institute of Archaeological Sciences (ELTE): Smlouva o spolupráci (Rozvoj výzkumné spolupráce mezi institucemi).

Mezinárodní vědecké konference, ústavem organizované nebo spolupořádané roku 2019:

- 15. Protohistorická konference Archeologie barbarů 2019 (Jevíčko; 26. – 28. 9. 2019; pořadatel: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. – Univerzita Hradec Králové – Filozofická fakulta), 43 účastníků, z toho 20 ze zahraničí.

Na mezinárodních konferencích v ČR i zahraničí přednesli pracovníci ústavu v roce 2019 celkem 36 vlastních referátů a 3 posterové prezentace.

IV. Hodnocení další a jiné činnosti:

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., nevyvíjí v souladu se svojí zřizovací listinou žádné další a jiné činnosti.

V. Informace o opatřeních k odstranění nedostatků v hospodaření a zpráva, jak byla splněna opatření k odstranění nedostatků uložená v předchozím roce:

V roce 2019 bylo na pracovišti zahájeno osm daňových kontrol, které provádí Finanční úřad pro Jihomoravský kraj, Oddělení kontroly zvláštních činností II. Předmětem kontroly je hospodaření s finančními prostředky grantových projektů GAČR reg. č. 13-20936P, kontrolované období 2015, reg. č. 15-19170S, kontrolované období 2015, reg. č. 15-22658S, kontrolované období 2015, reg. č. 15-20700S, kontrolované období 2015, reg. č. 15-19170S, kontrolované období 2016 a reg. č. 17-01878S, kontrolované období 2017. Kontrola období 2015 byla ukončena bez nálezu. Další daňové kontroly se zaměřují na čerpání dotace z programu Podpora pro památky UNESCO Systém mezinárodní prezentace a propagace mikulčického výzkumu č. j. rozhodnutí MK ČR 36717/2015 OPP a Centrální aglomerace Velké Moravy č. j. rozhodnutí MK ČR 29172/2016 OPP. Kontroly projektů GAČR období 2016 a 2017 a projektů UNESCO nebyly k 31. 12. 2019 ukončeny.

VI. Finanční informace o skutečnostech, které jsou významné z hlediska posouzení hospodářského postavení instituce a mohou mít vliv na její vývoj:¹⁾

Činnost Archeologického ústavu byla v roce 2019 financována převážně z institucionálních prostředků, na výzkum, poskytnutých AV ČR (76,07 %). Dalším významným zdrojem, podílejícím se na financování ústavu v roce 2019 byly grantové projekty (12,66 %). Tato položka zahrnuje i prostředky z Evropských fondů, MK a MŠMT. Výnos ze zakázek hlavní činnosti byl zdrojem dalších prostředků na činnost ARÚB. Jejich podíl na celkových výnosech v roce 2019 byl 11,27 %.

Seznam všech grantových a programových projektů podporovaných ze státního rozpočtu, řešených v roce 2019:

Ident. č.	Poskytovatel	Řešitel (příjmení, jméno, tituly)	Řešení projektu	
			od	do
R300011701	AV ČR	Doležel Jiří, PhDr.	2019	2019
R300011901	AV ČR	Komoróczy Balázs, Mgr. Ph.D.	2019	2019
DG16P02B039	MK ČR	Poláček Lumír, PhDr. CSc.	2016	2020
LM2015080	MŠMT	Poláček Lumír, PhDr. CSc.	2016	2019
16_013/0001439	MŠMT	Poláček Lumír, PhDr. CSc.	2017	2021
GA17-01878S	GA ČR	Poláček Lumír, PhDr. CSc.	2017	2019
DG18P02OVV029	MK ČR	Poláček Lumír, PhDr. CSc.	2018	2022
DG18P00OVV058	MK ČR	Poláček Lumír, PhDr. CSc.	2018	2022

¹⁾ Údaje požadované dle § 21 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

VII. Předpokládaný vývoj činnosti pracoviště:²⁾

Základní výzkum na pracovišti bude dále kontinuálně rozvíjet dlouhodobou základní koncepci studia vybraných stěžejních problémových okruhů starších evropských či světových dějin, zejména:

1. Studium primárních anatomicky moderních lidských populací a utváření jejich kulturních, ekonomických a sociálních struktur; pokračováno bude v rozvoji metodického konceptu histologické laboratoře; pozornost bude věnována i osídlení jižní Moravy v období posledního glaciálního maxima a klíčovými lokalitami bohunicieniu a gravettieniu se zaměřením na studium prostorového chování tehdejší populace v rámci těchto sídlištních jednotek.

2. Dějiny střední Evropy v zásadních epochách expanze antické římské říše a v období stěhování národů s hlavním zaměřením na komplexní výzkumy germánských populací doby římské na příkladu sídlištních a hrobových komponent. Vývoj dynamických agentních a síťových modelů při řešení otázek struktury a dynamiky protohistorických komunit.

3. Komplexní výzkum období od počátků slovanského osídlení našich zemí do konstituování vrcholně středověké společnosti 13. – 15. věku, se zvláštním zaměřením na rané politicko-mocenské útvary střední Evropy 8. – 10. století a výzkum hmotné kultury raného a vrcholného středověku.

Bádání ve sféře výtčených témat by se mělo trvale opírat o poznatky analytických přírodovědných metod s dostatečným poznávacím potenciálem (kupř. studium fyzického habitu starých populací, kulturních změn, migračních procesů, subsistenčních a sídelních strategií, specializovaných výrobních technologií a procesů, exploatace nerostných surovin, rekonstrukce historické krajiny aj.). Měly by být vyhodnocovány starší i nové terénní odkryvy, stěžejní bude rovněž dokončení a zveřejnění více zásadních výstupů. Pozornost bude věnována např. tafonomickému zpracování paleoantropologických nálezů z lokality Dolní Věstonice II a Pavlov I a pokračování zpracovávání gravettské lokality Pavlov I (výzkumu z let 2013–2015), zaměřeného především na rekonstrukci prostorového chování tehdejší populace v rámci jednotlivých sídlištních jednotek. Stranou pozornosti nezůstane výzkum klíčových lokalit bohunicieniu v okolí Brna. Počítá se s obnovením systematické výzkumné činnosti na Hradisku u Mušova a s pokračující analýzou, syntézou a interpretací archeologických struktur doby římské s těžištěm v problematice římského vojenského zásahu do germánské sídelní struktury v oblasti naddunajského barbarika, jak na základě standardních metod tradiční analýzy archeologických pramenů, tak zejména v inovativní oblasti aplikace GIS a modelování dynamicky komplexních systémů při analýze archeologických struktur a testování existujících teoretických modelů. Nadále bude pokračováno ve vyhodnocování odkryvů opevnění na mikulčickém hradišti a výzkumu hradiska v Kylešovicích. Pozornost bude věnována rovněž hradům 10. – 11. / 12. století na Moravě a ve Slezsku s důrazem na hmotnou kulturu, stejně jako tzv. předvelkomoravskému horizontu se zvláštním zaměřením na specifické skupiny artefaktů této epochy. Nadále bude také pokračováno ve studiu vybraných otázek týkajících se vývoje a technologií výroby vybraných kategorií předmětů hmotné kultury raného a vrcholného středověku.

²⁾ Údaje požadované dle § 21 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Z připravovaných publikací je plánováno zveřejnění poznatků o krátkodobých vojenských táborech římských legií z dob markomanských válek, dopracování monografie o raně středověkém pohřebišti v Dolních Věstonicích – Na pískách, vydání monografie o archeologicky zkoumaném ekonomickém zázemí mikulčického hradiště, archeologickém výzkumu na přerovském hradě nebo vydání kolektivních knih o mezolitickém osídlení severních Čech, velkomoravských elitách či nálezech raně středověkých až raně novověkých mečů z území České republiky.

Důležitým aspektem bude rovněž popularizace práce ústavu a další zefektivnění organizace práce jednotlivých útvarů pracoviště, zejména při ediční činnosti a koordinaci nadstřediskových aktivit.

VIII. Aktivity v oblasti ochrany životního prostředí:³⁾

Ústav se aktivně soustavně podílí na ochraně a dokumentaci archeologického kulturního dědictví jako integrální součásti životního prostředí. Využívá přitom zejména ustanovení § 21 a 22 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, podle kterých se pracoviště vyjadřuje k ochraně archeologického dědictví podle zvláštních právních předpisů, vykonává expertní činnost v oblasti archeologie, koordinuje aktivity oprávněných archeologických organizací na zájmovém území a ukládá veškeré informace o archeologických výzkumech na území Moravy a Slezska v archivu ústavu.

IX. Aktivity v oblasti pracovněprávních vztahů:⁴⁾

V roce 2019 bylo atestováno devět vysokoškolsky vzdělaných pracovníků výzkumu dle Stanov Akademie věd ČR a dalších ústavních normativů.

V roce 2019 proběhla 2 výběrová řízení na pozice doktorandů a postdoktorandů, jejichž nástup na pracovní pozice byl směřován k 1. 11. 2019. V roce 2019 bylo přijato celkem 10 nových pracovníků. Naopak 10 zaměstnanců ústav opustilo.

X. Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím⁵⁾

V roce 2019 byla obdržena jedna žádost o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999Sb. Požadované informace byly zaslány žadateli na základě jeho žádosti, podané dne 27. 11. 2019, v řádném termínu.

razítko

podpis ředitele pracoviště AV ČR

³⁾ Údaje požadované dle § 21 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁾ Údaje požadované dle § 21 zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁾ Údaje požadované dle §18 odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Přílohou výroční zprávy je účetní závěrka a zpráva o jejím auditu

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA

**pro zřizovatele
instituce
Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.**

**Sídlo: Čechyňská 363/19, Brno, 602 00
IČO 68081758**

**o auditu účetní závěrky
k 31. prosinci 2019**

AUDIT spol. s r.o.

**BETA Audit, spol. s r.o., Palackého třída 159, 612 00 BRNO
www.betabrno.cz, info@betabrno.cz**

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky instituce **Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.** (dále také „Společnost“) sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31. 12. 2019, výkazu zisku a ztráty a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace. Údaje o Společnosti jsou uvedeny v bodě č. 1 přílohy této účetní závěrky.

Podle našeho názoru účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv společnosti **Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.** k 31. 12. 2019 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící 31. 12. 2019 v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA), případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na Společnosti nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá představenstvo Společnosti.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s auditem účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během provádění auditu nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobilé ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Ostatní informace jsme do data naší zprávy neobdrželi, a proto se k nim nevyjadřujeme. Pokud po seznámení s nimi usoudíme, že obsahují významnou (materiální) nesprávnost, jsme povinni předat tuto informaci řediteli a dozorčí radě Společnosti.

Odpovědnost ředitele a dozorčí rady Společnosti za účetní závěrku

Ředitel Společnosti odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy, a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je ředitel Společnosti povinen posoudit, zda je Společnost schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy ředitel plánuje zrušení Společnosti nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Za dohled nad procesem účetního výkaznictví ve Společnosti odpovídá dozorčí rada.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vzniknout v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem Společnosti relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost jejího vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti ředitel Společnosti uvedl v příloze účetní závěrky.

AUDIT spol. s r.o.

BETA Audit, spol. s r.o., Palackého třída 159, 612 00 BRNO
www.betabrno.cz, info@betabrno.cz

- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky ředitelem a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost Společnosti nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti Společnosti nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že Společnost ztratí schopnost nepřetržitě trvat.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat ředitele a dozorčí radu mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

Jméno a sídlo auditora:

BETA Audit spol. s r.o.
se sídlem Brno, Palackého třída 159
evidenční číslo auditorské společnosti 222

Auditor:

Ing. Zdeněk Olexa
statutární auditor odpovědný za audit,
na jehož základě byla zpracována tato
zpráva nezávislého auditora
evidenční číslo statutárního auditora 2435

Datum vypracování zprávy: 17. 4. 2020

Přílohy: auditovaná rozvaha
auditovaný výkaz zisku a ztráty
auditovaná příloha k účetní závěrce

Rozvaha

Sestaveno k 31.12.2019

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb. ve
změně pozdějších předpisů

IČO
68081758

(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Položka		Číslo řádku	Stav	
Číslo	Název		k 01.01.2019	k 31.12.2019
A	A.Dlouhodobý majetek celkem	001	274 737	293 604
A.I	I.Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	002	4 663	5 552
A.I.2	2.Software	004	4 663	5 552
A.II	II.Dlouhodobý hmotný majetek celkem	010	336 499	365 570
A.II.1	1.Pozemky	011	16 908	16 908
A.II.3	3.Stavby	013	271 624	293 012
A.II.4	4.Hmotné movité věci a jejich soubory	014	45 037	49 066
A.II.7	7.Drobný dlouhodobý hmotný majetek	017	829	829
A.II.9	9.Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	019	2 101	5 754
A.IV	IV.Oprávký k dlouhodobému majetku celkem	028	-66 424	-77 518
A.IV.2	2.Oprávký k softwaru	030	-4 073	-4 498
A.IV.6	6.Oprávký ke stavbám	034	-25 653	-31 270
A.IV.7	7.Oprávký k sam. movitým věcem a souborům hm. mov. věcí	035	-35 869	-40 920
A.IV.10	10.Oprávký k DDHM	038	-829	-829
B	B.Krátkodobý majetek celkem	040	18 208	19 922
B.I	I.Zásoby celkem	041	152	282
B.I.7	7.Zboží na skladě a v prodajných	048	152	282
B.II	II.Pohledávky celkem	051	4 514	1 146
B.II.1	1.Odběratelé	052	3 738	409
B.II.4	4.Poskytnuté provozní zálohy	055	496	463
B.II.5	5.Ostatní pohledávky	056	7	7
B.II.6	6.Pohledávky za zaměstnanci	057	72	66
B.II.8	8.Daň z příjmů	059	139	139
B.II.11	11.Ostatní daně a poplatky	062		0
B.II.18	18.Dohadné účty aktivní	069	62	62
B.III	III.Krátkodobý finanční majetek celkem	071	12 899	17 762
B.III.1	1.Peněžní prostředky v pokladně	072	69	256
B.III.2	2.Ceniny	073	1	119
B.III.3	3.Peněžní prostředky na účtech	074	12 829	17 387
B.IV	IV.Jiná aktiva celkem	079	644	732
B.IV.1	1.Náklady příštích období	080	643	732
B.IV.2	2.Příjmy příštích období	081	1	
	AKTIVA CELKEM	082	292 946	313 525
A	A.Vlastní zdroje celkem	083	287 470	307 472
A.I	I.Jmění celkem	084	287 453	306 923
A.I.1	1.Vlastní jmění	085	274 050	292 833
A.I.2	2.Fondy	086	13 404	14 090
A.II	II.Výsledek hospodaření celkem	088	17	550
A.II.1	1.Ušet výsledku hospodaření	089		550
A.II.2	2.Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	090	17	
B	B.Cizí zdroje celkem	092	5 475	6 053
B.III	III.Krátkodobé závazky celkem	103	4 672	5 489
B.III.1	1.Dodavatelé	104	319	953
B.III.5	5.Zaměstnanci	108	2 212	2 251
B.III.7	7.Závazky k institucím SZ a VZP	110	1 276	1 230
B.III.9	9.Ostatní přímé daně	112	416	398
B.III.10	10.Daň z přidané hodnoty	113	6	178
B.III.17	17.Jiné závazky	120	42	44
B.III.22	22.Dohadné účty pasivní	125	402	435
B.IV	IV.Jiná pasiva celkem	127	803	564
B.IV.1	2.Výnosy příštích období	129	803	564
	PASIVA CELKEM	130	292 946	313 525

Razítko :

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
AV ČR, BRNO, v.v.i.
602 00 Brno, Čechyňská 363/19
Česká republika

Odpovědná osoba (statutární zástupce) :

PhDr. Lumír Poláček, CSc.

Podpis odpovědné osoby :

Právní forma účetní jednotky :

veřejná výzkumná organizace

Osoba odpovědná za sestavení :

Lenka Katolická

Podpis osoby odpovědné za sestavení :

Předmět podnikání :

vědecký výzkum

Okamžik sestavení : 17.4. 2020

Výkaz zisku a ztráty VVI

Od 01.01.2019 do 31.12.2019

Zpracováno v souladu s
vyhláškou č. 504/2002 Sb. ve
znění pozdějších předpisů

ICO

68081758

(v tis. Kč, s přesností na celá čísla)

Položka		Číslo řádku	Činnost		
Číslo	Název		Hlavní	Další	Jiná
A	A. Náklady				
A.I	I. Spotřebované nákupy a nakupované služby	002	17 125		
A.I.1	1. Spotřeba materiálu, energie a ost. neskl. dodávek	003	4 666		
A.I.3	3. Opravy a udržování	005	1 085		
A.I.4	4. Náklady na cestovné	006	780		
A.I.5	5. Náklady na reprezentaci	007	149		
A.I.6	6. Ostatní služby	008	10 443		
A.III	III. Osobní náklady	013	42 592		
A.III.10	10. Mzdové náklady	014	31 949		
A.III.11	11. Zákonné sociální pojištění	015	9 622		
A.III.13	13. Zákonné sociální náklady	017	1 022		
A.IV	IV. Daně a poplatky	019	48		
A.IV.15	15. Daně a poplatky	020	48		
A.V	V. Ostatní náklady	021	2 338		
A.V.16	16. Smluvní pokuty, úroky z prodlení, ost.pokuty a penále	022	10		
A.V.19	19. Kurzové ztráty	025	11		
A.V.22	22. Jiné ostatní náklady	028	2 317		
A.VI	VI. Odpisy, prodaný majetek, tvorba a použití rezerv a OP	029	11 910		
A.VI.23	23. Odpisy dlouhodobého majetku	030	11 910		
	Náklady celkem	039	74 013		
B	B. Výnosy				
B.I	I. Provozní dotace	041	52 672		
B.I.1	1. Provozní dotace	042	52 672		
B.III	III. Tržba za vlastní výkony a za zboží	047	8 191		
B.IV	IV. Ostatní výnosy	048	13 616		
B.IV.7	7. Výnosové úroky	051	7		
B.IV.9	9. Zúčtování fondů	053	1 429		
B.IV.10	10. Jiné ostatní výnosy	054	12 181		
B.V	V. Tržby z prodeje majetku	055	83		
B.V.11	11. Tržby z prodeje dlouhodobého nehm. a hm. majetku	056	83		
	Výnosy celkem	061	74 562		
C	C. Výsledek hospodaření před zdaněním	062	550		
D	D. Výsledek hospodaření po zdanění	063	550		

Razítko :

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
AV ČR, BRNO, v.v.i.
602 00 Brno, Čechyňská 363/19
Česká republika

Odpovědná osoba (statutární zástupce) :

PhDr. Lumír Poláček, CSc.

Podpis odpovědné osoby :

Právní forma účetní jednotky :

veřejná výzkumná organizace

Osoba odpovědná za sestavení :

Lenka Katolická

Podpis osoby odpovědné za sestavení :

Předmět podnikání :

vědecký výzkum

Okamžik sestavení : 17. 4. 2020

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

IČ: 68081758
Sídlo: Čechyňská 363/19, 602 00 Brno

Příloha k účetní závěrce za rok 2019

1. Základní údaje

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v.v.i. byl zřízen ve smyslu zákona č. 283/1992 Sb. jako pracoviště Akademie věd České republiky s účinností ke dni 31.12.1992 pod názvem Archeologický ústav AV ČR, Brno, příspěvková organizace.

Na základě zákona č. 341/2006 Sb. se zřizovací listinou ze dne 28. června 2006 právní forma ústavu změnila na veřejnou výzkumnou instituci s účinností od 1.1.2007.

Dodatkem č. 1 ke zřizovací listině ze dne 27. září 2007 byl doplněn předmět hlavní činnosti (záchraný archeologický výzkum).

Dodatkem č. 2 ke zřizovací listině byla změněna adresa, upřesněn předmět hlavní činnosti (archeologický výzkum v oblasti dějin) a rozšířen předmět hlavní činnosti o poskytování ubytování svým zaměstnancům a hostům.

Název: **Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.**

Sídlo: Čechyňská 363/19, 602 00 Brno

IČ: 68081758

DIČ: CZ68081758

Právní forma: veřejná výzkumná instituce

Zřizovatel: Akademie věd České republiky, se sídlem Národní 1009/3, 117 20 Praha 1

Ředitel v.v.i.: PhDr. Lumír Poláček, CSc.

Rada v.v.i.:
předseda: doc. PhDr. Pavel Kouřil, CSc.
místopředseda: Mgr. Balázs Komoróczy, Ph.D.
členové: Mgr. Martin Novák, Ph.D.
doc. PhDr. Luděk Galuška, CSc.
doc. PhDr. Luboš Jiráň, CSc.

Dozorčí rada:
předseda: Ing. Petr Bobák, CSc.
místopředseda: PhDr. Jiří Doležel
členové: doc. PhDr. Matej Ruttkay, CSc.
doc. Ing. Dalibor Janouš, CSc.
PhDr. Dalibor Prix, CSc.
prof. PhDr. Martin Wihoda, Ph.D.

Předmět činnosti: předmětem **hlavní činnosti** ARÚB je vědecký výzkum v oblastech dějin na území Moravy a Slezska, převážně na základě archeologických pramenů, získávaných soustavnými i záchranými výzkumy a konzervace a rekonstrukce archeologických nálezů.

předmět **hospodářské a jiné činnosti** – není

Organizační uspořádání v roce 2019

Statutárním orgánem veřejné výzkumné instituce je ředitel, který rozhoduje ve všech věcech, pokud nejsou svěřeny do působnosti rady instituce, dozorčí rady nebo zřizovatele.

Organizační struktura

Výzkumná činnost ARÚB

- středisko pro výzkum paleolitu a paleoetnologie – detašované pracoviště Dolní Věstonice
- středisko pro archeologii doby římské a stěhování národů – detašované pracoviště Dolní Dunajovice
- středisko pro slovanskou a středověkou archeologii – detašované pracoviště Mikulčice
- detašované pracoviště Opava
- oddělení moravskoslezského pravěku
- středisko Mušov – Brána do říše římské

Ostatní činnosti ARÚB

- archiv a knihovna
- referát archeologické památkové péče
- referát ediční činnosti
- technicko-hospodářská správa
- sekretariát

Financování činnosti (v Kč)

	výnosy	náklady	zisk	Podíl výnosů
Institucionální prostředky	56 719 955	56 719 955	0	76,07 %
Mimorozpočtové veřejné prostředky	9 442 402	9 442 402	0	12,66 %
Mimorozpočtové – zakázky HČ	8 399 929	7 850 332	549 597	11,27%
Celkem	74 562 286	74 012 689	549 597	100,00 %

Základní personální údaje:

Rozdělení zaměstnanců podle věku a pohlaví (fyzické osoby)

věk	muži	ženy	celkem	%
do 20 let	0	0	0	0,00
21 – 30 let	3	8	11	14,47
31 – 40 let	10	20	30	39,47
41 – 50 let	13	7	20	26,32
51 – 60 let	4	4	8	10,53
61 let a více	4	3	7	9,21
celkem	34	42	76	100,00
%	44,74	55,26	100	

Pozn. Přepočteno 64.15
OZP 2,72

Rozdělení zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví (fyzické osoby)

dosažené vzdělání	muži	ženy	celkem	%
základní	0	0	0	0
vyučen	1	2	3	3,95
střední všeobecné	1	0	1	1,32
úplné střední odborné	6	8	14	18,42
vyšší odborné	2	4	6	7,89
bakalářské	2	2	4	5,26
vysokoškolské	10	22	32	42,11
doktorské	12	4	16	21,05
celkem	34	42	76	100,00
%	44,74	55,26	100,00	

Trvání pracovního poměru zaměstnanců

doba trvání	počet	%
do 5 let	34	44,74
do 10 let	14	18,42
do 15 let	13	17,11
do 20 let	6	7,89
nad 20 let	9	11,84
celkem	76	100,00

Celkový údaj o průměrných mzdách za rok (v Kč)

průměrná hrubá měsíční mzda	33 330
-----------------------------	--------

Celkový údaj o vzniku a skončení pracovního poměru zaměstnanců

	počet
nástupy	11
odchody	11

Čerpání mzdových prostředků podle zdrojů

Článek - zdroj	Mzdy v Kč	OON v Kč
0 projekty zahr.poskytovatelů	87 079,00	6 500,00
3 Granty GA ČR - mimorozpočtové	411 246,00	70 000,00
4 Ostatní poskytovatelé mimorozpočtové	3 754 930,00	935 002,00
5 Dotace na činnost	1 012 188,00	718 826,00
7 Zakázky hlavní činnosti – mimorozp.	4 080 582,40	1 473 871,00
8,9 Institucionální prostředky	17 943 875,60	1 339 154,00
Celkem	27 289 901,00	4 543 353,00

Mzdové prostředky	Mzdy v Kč	Podíl na mzdách
Institucionální	21 010 043,60	66,01 %
- z toho na výzkumnou činnost	17 325 816,60	54,43 %
- z toho režie	3 688 277,00	11,59 %
Mimorozpočtové z veřejných zdrojů	5 264 757,00	16,54 %
Mimorozpočtové ze zakázek hlavní činnosti	5 554 453,40	17,45 %
Celkem	31 833 254,00	100 %

2. Informace o účetních metodách a obecných účetních zásadách

Použité účetní zásady:

Účetnictví je zpracováno v souladu se zákonem č. 563/1991Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů a s vyhláškou č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání.

Majetek

- dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek je evidován v pořizovací ceně.
- drobný majetek pořízený po roce 2007 není evidován v rozvaze a je účtován v roce pořízení přímo do nákladů ARÚB (účty 501AE a 518 AE).
- drobný majetek pořízený do 31.12.2006 a evidovaný v rozvaze je postupně vyřazován na základě schválených návrhů k vyřazení
- způsob sestavení odpisových plánů pro dlouhodobý majetek a použité odpisové metody při stanovení účetních odpisů – pro rok 2019 byly stanoveny odpisové sazby:

Skupina	Roční odpis
Budovy, stavby	2%
Energetické a pracovní stroje	5%
Přístroje a zvl. tech. zař.	10 - 20% dle rozhodnutí odp. prac.
Dopravní prostředky	20%
Inventář	20%
Software	25%
Výpočetní technika	20 – 34% dle rozhodnutí odp. prac.

Způsob uplatněný při přepočtu údajů v cizích měnách na českou měnu (uplatnění směnných kursů vyhlášených ČNB jako běžných či stálých kursů s uvedením termínů jejich změn):

- v průběhu roku byl používán denní kurs ČNB a účtovalo se pouze o realizovaných kursových rozdílech
- aktiva a pasiva v zahraniční měně jsou k rozvahovému dni přepočítávána podle kursu devizového trhu vyhlášeného ČNB.

V roce 2019 obdržel ARÚB neinvestiční prostředky od těchto poskytovatelů:

AV ČR	42 945 098Kč
Kraj Vysočina	95 000Kč
JMK	160 000Kč
MK ČR	3 885 000Kč
MŠMT	4 010 413Kč
GAČR	1 335 000Kč
ARUP – ARIADNE	226 841Kč

Investiční prostředky:

AV ČR	30 132 312Kč
MK ČR	250 000Kč
MŠMT	375 000Kč

Účetní OP v souladu s předpisy platnými pro v.v.i. nebyly pro rok 2019 tvořeny.

Při zjištění základu daně z příjmů vycházel ústav z účetního hospodářského výsledku před zdaněním, který upravil o nedaňové náklady i nedaňové výnosy. Základ daně, který touto úpravou získal, ponížil ve smyslu § 20 odst. 7 zákona o daních z příjmů. Finanční prostředky získané touto úsporou na dani budou v následujícím zdaňovacím období použity ke krytí nákladů (výdajů) na vědecké, výzkumné a vývojové činnosti.

Na základě získání veřejné zakázky pro investora Ředitelství silnic a dálnic na archeologický výzkum lokality Severní obchvat Opavy byla zadavateli dle podmínek soutěže poskytnuta Bankovní záruka od ČSOB a.s. ve výši 3 770 239,-Kč.

Z provozních prostředků bylo převedeno do FÚUP 1 865 000,-Kč, které budou použity v roce 2020. Z grantových projektů bylo do FÚUP převedeno 34 345,59Kč.

HV z roku 2018 byl převeden do rezervního fondu v částce 17 154,64Kč.

Mezi rozvahovým dnem a okamžikem sestavení účetní závěrky došlo k vyhlášení nouzového stavu na základě výskytu pandemie COVID 19. ARÚB zavedl opatření ve smyslu nařízení vlády tak, aby byly bezpečně zajištěny všechny potřebné činnosti a nedošlo k omezení chodu ústavu i detašovaných pracovišť. Většina zaměstnanců pracuje v režimu home office. Pracovníci, kteří nemohou svoji práci vykonávat mimo ARÚB byli seznámeni se všemi zavedenými opatřeními a poučeni o nutnosti jejich dodržování a byli vybaveni ochrannými prostředky.

Na všech pracovištích probíhá v pravidelných intervalech desinfekce všech frekventovaných ploch. Chod ústavu tedy není nijak omezen.

Financování pro rok 2020 bylo schváleno Akademickým sněmem na LV. zasedání dne 10. prosince 2019.

3. Doplnující informace k rozvaze a výkazu zisku a ztrát

Protokolem o majetku a závazcích, které přecházejí na veřejnou výzkumnou instituci, ze dne 30. ledna 2007, byl převeden do vlastnictví Archeologického ústavu AV ČR, Brno, v.v.i. majetek a další aktiva, závazky a další pasiva, ke kterým měla příslušnost hospodaření ke dni 31.12.2006 státní příspěvková organizace Archeologický ústav AV ČR, s dřívějším sídlem Královopolská 147, Brno, nyní Čechyňská 363/19, 602 00 Brno, IČ 68081758.

1. Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek (v Kč)

Majetek	pozemky	budovy	stavby	energ. stroje	prac. stroje	přistr.	dopr. prostř.	Inventář	výp. technika	SW	ned. majetek	celkem
počáteční stav	16 907 972,50	269 201 735,04	2 422 690,36	48 788,00	647 862,08	23 763 799,22	6 145 544,00	6 821 934,89	7 608 579,35	4 662 678,70	2 100 975,00	340 332 559,14
+ přírůstky	0,00	21 388 043,30	0,00	0,00	0,00	1 451 944,00	1 458 400,00	0,00	1 935 924,15	889 104,37	29 887 511,45	57 010 927,27
- úbytky	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	75 032,00	741 835,00	0,00	0,00	0,00	26 234 311,45	27 051 178,45
konečný stav	16 907 972,50	290 589 778,34	2 422 690,36	48 788,00	647 862,08	25 140 711,22	6 862 109,00	6 821 934,89	9 544 503,50	5 551 783,07	5 754 175,00	370 292 307,96
Oprávký												
počáteční stav	0,00	24 950 077,00	703 005,00	44 661,00	589 931,50	20 407 168,21	5 114 421,00	5 079 567,19	4 633 205,80	4 073 275,70	0,00	65 595 312,40
- vyřazení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	75 032,00	741 835,00	0,00	0,00	0,00	0,00	816 867,00
+ oprávký	0,00	5 509 175,00	107 600,00	4 127,00	57 930,58	2 736 281,16	741 087,00	987 467,30	1 341 416,00	425 120,00	0,00	11 910 204,04
konečný stav	0,00	30 459 252,00	810 605,00	48 788,00	647 862,08	23 068 417,37	5 113 673,00	6 067 034,49	5 974 621,80	4 498 395,70	0,00	76 688 649,44
Zůstat. cena	16 907 972,50	260 130 526,34	1 612 085,36	0,00	0,00	2 072 293,85	1 748 436,00	754 900,40	3 569 881,70	1 053 387,37	5 754 175,00	293 603 658,52

2. Krátkodobé pohledávky

(v Kč)	k 31.12.2018 Brutto	k 31.12.2019 Brutto	k 31.12.2019 Korekce	k 31.12.2019 Netto
Pohledávky z obchodních vztahů	3 738 099	408 895	0	408 895
<i>Z toho – do lhůty splatnosti</i>	<i>77 528</i>	<i>53 018</i>	<i>0</i>	<i>53 018</i>
<i>- po lhůtě splatnosti</i>	<i>3 660 571</i>	<i>355 877</i>	<i>0</i>	<i>355 877</i>
<i>- z toho: nad 180 dnů PLS</i>	<i>261 445</i>	<i>353 223</i>	<i>0</i>	<i>353 223</i>
Pohledávky za zaměstnanci	71 615	66 200	0	66 200
Krátkodobé poskytnuté zálohy	496 260	463 100	0	463 100
Dohadné účty aktivní	61 710	61 710	0	61 710
Daně a poplatky	0	0	0	0
Daň z příjmu	138 845	138 845	0	138 845
Jiné pohledávky	7 000	7 000	0	7 000
Krátkodobé pohledávky celkem	4 513 529	1 145 750	0	1 145 750

3. Krátkodobé závazky

(v Kč)	k 31.12.2018	k 31.12.2019
Závazky z obchodních vztahů	318 963	952 911
Z toho dodavatelé:	318 963	952 911
-ve splatnosti	318 963	952 911
- po lhůtě splatnosti	0	0
Z toho ostatní závazky	0	0
Dohadné účty pasivní	401 500	435 000
Závazky k zaměstnancům	2 211 948	2 250 936
Závazky vůči st.,DPH, SSZ, ZP	1 697 721	1 806 083
Krátkodobé přijaté zálohy	0	0
Jiné závazky	42 131	44 148
Celkem krátkodobé závazky	4 672 263	5 489 078

4. Časové rozlišení

(v Kč)	k 31.12.2018	k 31.12.2019
Náklady př. období	643 326	731 883
Výdaje př. období	803 072	563 939

5. Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění činí 1 229 910 Kč (v 2018 – 1 276 123 Kč), ze kterých 850 490 Kč (v 2018 – 890 074 Kč) představují splatné závazky ze sociálního zabezpečení a 379 420 Kč (v 2018 – 386 049 Kč) představují splatné závazky ze zdravotního pojištění. Závazky ze sociálního a zdravotního pojištění byly v termínu do 31. ledna 2020 uhrazeny.

6. Stát – daňové závazky

Daňové závazky činí 576 178 Kč (2018 – 421 598 Kč), ze kterých 397 766 Kč (2018 – 415 512 Kč) je splatný závazek z titulu přímých daní zaměstnanců, 178 407 Kč (2018 – 6 086 Kč) je splatný závazek z titulu DPH. Daň z příjmů za rok 2019 bude 0 Kč. Předpokládaný přeplatek z DPP – 138 845 Kč (v 2018 – 138 845 Kč).

7. Změny ve jmění :

	Vlastní jmění	Sociální fond	Rezervní fond	Fond účel. urč. prostředků	Fond reprodukce majetku
K 1.1.2019	274 049 518	341 487	11 729 596	1 327 696	4 782
zvýšení 2019	30 776 616	544 865	17 155	1 899 346	30 840 213
snížení 2019	11 993 105	461 164	50 000	1 327 696	30 776 616
K 31.12.2019	292 833 029	425 188	11 696 751	1 899 346	68 379

HV po zdanění za rok 2019 je ve výši 549 597 Kč.

V Brně 17.4.2020

Zpracovala: Lenka Katolická, vedoucí THS

Schválil: PhDr. Lumír Poláček, CSc., ředitel